

Veenweiden Nieuwsbrief

23

NOVEMBER 2025

Balans tussen natuur, recreatie en landbouw

Om de unieke Krimpenerwaard met haar oer-Hollandse veenweidelandschap te behouden, leggen we in totaal 2.250 hectare andere natuur aan. Natuur waarin planten en dieren zoals weidevogels zich thuis voelen. Een veenpolder waar plek is voor vitale en toekomstgerichte landbouw. En een prettige leefomgeving met prima waterkwaliteit en goede recreatiemogelijkheden. Gemeente, provincie en hoogheemraadschap werken hieraan samen met agrarische ondernemers, grondeigenaren en natuur- en recreatieve organisaties.

Veeneiken in educatiemateriaal Naturalis

In Naturalis is sinds kort de tentoonstelling "Het bos van Suriname" te zien. Een unieke ervaring die je meeneemt naar het meest bosrijke land ter wereld. Maar het bos wordt bedreigd - de planten en dieren die er leven, de mensen die er wonen. Bezoekers ontdekken het verhaal van het bos van Suriname vanuit het perspectief van al zijn inwoners. In de weekenden en de schoolvakanties biedt Naturalis bovendien prikkelende korte activiteiten aan voor families.

Een bijzonder detail: boomschijven van de veeneiken, gevonden in de Krimpenerwaard, maken onderdeel uit van deze activiteiten. De veeneiken zijn 'verdrongen' in 1370 v. Chr. Kinderen bekijken de jaarringen en ontdekken aan de hand daarvan wat er tijdens het leven van de boom gebeurd is. Zo vinden ze op een schijf van de veeneik de regeringsperiode van Amenhotep II terug. Ringen en lijnen vind je overal in de natuur. Op een verwondertafel met stenen, schelpen en mammoetkiezen kunnen families de grote variatie aan ringen en lijnen in de natuur ontdekken.

De tentoonstelling is te zien t/m 28 februari 2027.

Voorwoord

*Josien van Cappelle
Hoogheemraad van Schieland
en de Krimpenerwaard*

Al jaren werken we aan de natuurinrichting binnen de gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard. De werkzaamheden in Oudeland, Kattendijk en Middelblok zijn bijna klaar. We maken er ruimte voor natte graslanden, bloemrijke slootkanten en leefgebied voor weidevogels. Oudeland vormt bijvoorbeeld een belangrijke schakel tussen de Loet en de Berkenwoudse Driehoek. Er keren steeds meer planten terug, zoals blauwe knoop, ronde zonnedauw, kleine veenbes en het pas ontdekte wrattig veenmos, een nieuwe soort voor dit deelgebied.

De natuurinrichting van het hele programma vordert gestaag. We zijn nu aan de slag in Veerstalblok/Het Beijersche, Bilwijk en Graafkade. In Bilwijk richten we het systeem van sloten, stuwen,

inlaten en duikers opnieuw in. We zorgen daar ook goed voor de dieren. Bijvoorbeeld met een stuw met een vistrap waar vissen doorheen kunnen zwemmen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Verder maken we twee nieuwe inlaten in Veerstalblok en Bilwijk om de natuurgebieden te voorzien van zo schoon mogelijk water vanuit de Hollandse IJssel en de Vlist. In de Bilwijkerweg, ter hoogte van de Bergvliet, nemen we maatregelen om de waterpeilen goed te kunnen handhaven. Zo verbeteren we de biodiversiteit én de waterkwaliteit in de nieuwe natuurgebieden.

We zijn blij met de inzet van alle betrokken partijen, overheden, bedrijven, agrariërs en inwoners. Samen werken we in de Krimpenerwaard aan een toekomst waarin natuur, water en landbouw in balans zijn.

Educatief ontwikkelaars Hansjorg Ahrens en Daniël van Draanen van Naturalis, bedenkers van het inspiratiemateriaal.

Stand van zaken

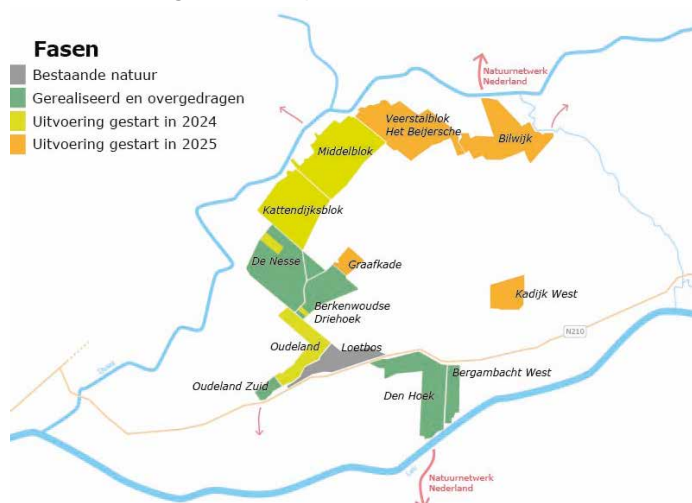
door Kees Kapteijn, programmamanager

Het einde van het jaar komt eraan. Was deelgebied Den Hoek al vorig jaar opgeleverd door de aannemer en in gebruik genomen, pas begin oktober dit jaar is het formeel afgerond. Daarbij is het beheer met het gehele opleverdossier officieel overgedragen aan de grondeigenaren provincie Zuid-Holland, stichting Zuid-Hollands Landschap (ZHL) en het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) en aan het Natuurbeheercollectief Krimperwaard (NBC), die de gronden van de provincie beheert.

Wat komt er kijken bij de oplevering en de overdracht? Als de aannemers klaar zijn met hun werk gaat het Programmabureau met de betrokken partijen het gebied in om te controleren of alles volgens plan is aangelegd, en of alles volgens het bestek (de opdracht aan de aannemer) is uitgevoerd. In Den Hoek gebeurde de controle het afgelopen jaar. Alle informatie met de verrichte aanpassingen is schriftelijk vastgelegd en verwerkt in GIS. GIS staat voor Geografisch Informatiesysteem. Hiermee wordt informatie ook op kaart vastgelegd. Het is belangrijk om over de juiste informatie van de objecten, zoals exacte afmetingen, gebruikte materialen, leveranciers, te kunnen beschikken voor beheer of onderhoud van de aangelegde objecten. Het opmaken van dit opleverdossier is na de oplevering nog een fikse klus. Voor Den Hoek is alles nu afgerond. In de gebieden Middelblok, Kattendijksblok en Oudeland (met uitzondering van het kavelpad in Oudeland) zijn inmiddels de inrichtingswerkzaamheden afgerond. Ook hier is een begin

gemaakt met de opleverdossiers. In 2025 hopen we ongeveer 725 ha over te dragen aan het NBC, ZHL en HHSK. Door het natuurbeheer en de stapsgewijze verhoging van het juiste waterpeil verwachten we dat de natuurontwikkeling de komende jaren steeds meer zichtbaar wordt. Op meerdere plekken zien we dit al gebeuren. Daar zijn al na één tot twee jaar verschillende planten verschenen.

Ook zijn er flink wat percelen waar zelfrealisatoren de natuurinrichting doen. Ongeveer de helft van hen is al klaar, de anderen zijn bezig en zijn dan volgend jaar gereed. Een enkeling moet daarvoor nog flink aan de bak. Eind 2026 is het de bedoeling dat alle percelen klaar zijn. Het Programmabureau is met twee aannemers tot eind 2026 bezig met de natuurinrichting van de laatste deelgebieden Bilwijk, Graafkade en Veerstalblok/Het Beijersche, bij elkaar nog eens ongeveer 590 ha. Zo werken we met alle partners toe naar de afronding van 2.250 hectare natuurinrichting in de Krimpenerwaard.

Het Zuid-Hollands Landschap vertelt: Bloemenpracht in de Krimpenerwaard

In de Krimpenerwaard zien we steeds vaker bijzondere bloemen terugkeren. Dankzij zorgvuldig natuurbeheer geven we soorten weer de ruimte die ze verdienen. Zo bloeit in polder Veerstalblok/Het Beijersche de Blauwe Knoop weer voorzichtig op: een compacte, diepblauwe bloem die direct in het oog springt. Een belangrijk teken dat de natuur zich weer herstelt. In Den Hoek vinden we de Klokjesgentiaan, terwijl ook Parnassia en de Echte Koekoeksbloem hun plek in de polder terugwinnen.

Deze ontwikkeling is goed nieuws voor kwetsbare planten die gebaat zijn bij natte, voedselarme bodems. Zij profiteren van maatregelen als aangepast maai-beheer, het verspreiden van zaden en het herstellen van natte omstandigheden.

Parnassia

Blauwe knoop

Echte koekoeksbloem

De bloeiende graslanden trekken bovendien insecten aan, die op hun beurt weer voedsel zijn voor vogels. "We zien weer meer weidevogels zoals de grutto, tureluur en veldleeuwerik," vertelt boswachter Sietse. "Maar ook moerasvogels zoals purperreiger, bruine kiekendief, zwarte stern en porseleinhoen bezoeken steeds vaker onze gebieden."

Met deze kleurrijke signalen zien we hoe belangrijk natuurbeheer is: niet alleen voor planten, maar voor de hele kringloop van insecten, vogels en uiteindelijk voor toekomstige generaties. Samen bouwen we aan een polder die bruijt van leven en biodiversiteit.

Klokjesgentiaan

Meer zien van de bloeiende polders?

RTL Krimpenerwaard maakte deze zomer opnames. Boswachters Sietse en Siebe en projectleider Maarten nemen je mee langs de polders in verschillende stadia van natuurontwikkeling, waar het waterpeil stijgt, bloemen terugkeren en vogels weer neerstrijken.

Terugkijken kan via rtvmiddenholland.nl/krimpenerwaard

Werk in Uitvoering

Veerstalblok/Het Beijersche

We zijn deze zomer gestart met het aanleggen van een depotterrein en inrit langs de N207 tussen Gouda en Stolwijk. Zo kunnen wij zonder overlast voor de buurt (*Gouderakse Tiendweg en de Beijersche Weg*) het werkgebied bereiken. Wij hebben de bovenste laag van enkele percelen afgegraven en de vrijkomende grond verwerkt in dammen en peilscheidingen in het gebied. Om de percelen bereikbaar te maken en de waterhuishouding te optimaliseren, is een watergang midden door het gebied verbreed. De vrijkomende grond hebben wij direct naast de watergang verwerkt in een beheerroute. Dit zorgt er voor dat alle percelen vanaf één pad door het gebied goed bereikbaar zijn. Door de snelle start en de gunstige weersomstandigheden zijn de grondwerkzaamheden aan de noord- en oostzijde van de Gouderakse Tiendweg inmiddels afgerond. We zijn nu bezig met de volgende fase: het aanleggen van waterconstructies in het gebied. We plaatsen onder andere beschoeiingen langs de Gouderakse Tiendweg en het Beijersche Weegje. Aan de kant van het Beijersche Weegje komt een nieuwe stuw met vispassage. Met de stuw kan het waterpeil worden verhoogd en de vispassage zorgt ervoor dat vissen en andere waterdieren stroomopwaarts en stroomafwaarts kunnen trekken. De aannemer plaatste een mooie [video](#) op instagram.

Bilwijk

Vanaf september zijn veel werkzaamheden uitgevoerd in het noordelijk deel van Bilwijk. Tussen de Schenkeltkade en de provinciale weg N228 zijn de eerste plagpercelen aangelegd en nieuwe natuurvriendelijke oevers en watergangen gegraven. Ook zijn hier meerdere peilscheidingen gerealiseerd. In het gebied dat direct grenst aan de Provinciale Weg treffen we maatregelen om de leefomgeving van de otter te verbeteren en planten we nieuwe fruitbomen om het gebied nog aantrekkelijker te maken voor mens en natuur. Om kwetsbare soorten zoals de heikikker en rugstreeppad tijdens de werkzaamheden te beschermen zijn op een aantal locaties amfibieën-schermen geplaatst. Vanaf november begint de aanleg van bruggen en waterwerken (inlaten, dammen, duikers en stuwen) voor een betere bereikbaarheid van het gebied en om het watersysteem goed te laten functioneren.

Graafkade

We graven hier een nieuwe watergang en leggen peilscheidingen aan om in de toekomst het waterpeil goed te kunnen beheersen. Vanwege de peilscheidsfunctie is beschoeiing aangebracht langs de Graafkade om daarna delen van de kade op hoogte te brengen. Aansluitend is een brug aangebracht om de ontsluiting van het gebied te verbeteren. We gaan verder nog diverse waterwerken (inlaten, dammen, duikers en stuwen) aanleggen. Zo kunnen in de toekomst stapsgewijs hogere waterpeilen ingesteld worden. Naar verwachting zijn de werkzaamheden begin december gereed.

Wrattig veenmos

Oudeland

Afgelopen maanden zijn nog wat opknappwerkzaamheden uitgevoerd op plekken waar wat verzakkingen waren. Ter hoogte van Oudelandseweg 18 hebben wij het laatste badkuipperceel gegraven. Dit perceel is tot het laatst gebruikt voor de bereikbaarheid van de locatie waar de grote duiker aangebracht moest worden. Na de inrichting van dit laatste perceel is de bouwkeet langs het fietspad weggehaald. Begin oktober zijn de peilscheidingen opnieuw ingezaaid. Om ervoor te zorgen dat het graszaad goed tot zijn recht komt, frezen we eerst de peilscheiding. Hierdoor komt het graszaad niet los op de peilscheiding te liggen. We vermengen het mengsel met zand. Dit verspreiden we vervolgens op de peilscheiding. Hierdoor kan het graszaad beter ontwikkelen en is de kans groter dat het gebied mooi aaneengesloten groen wordt. De werkzaamheden zijn nu zo goed als klaar. In de komende periode gaan we Oudeland overdragen aan de beheerders.

Vervolg op de volgende pagina

Vervolg van de vorige pagina

Werk in Uitvoering

Natuurcompensatie KIJK

We zijn begonnen met de inrichting van een natuurgebiedje van 3 hectare achter de doorbraakwiel de Grote Waal aan de Kattendijk (Gouderak). Dit is natuurcompensatie voor het dijkversterkingsproject KIJK langs de Hollandsche IJssel. Hiervoor is in december 2024 een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen de provincie en het hoogheemraadschap. De werkzaamheden zijn kleinschalig zoals het verbreden van een watergang en langs de randen komen natuurvriendelijke oevers. Ook leggen we een dam met duiker aan, vervangen we een brug en plaatsen we enkele hekken. Dit kleine natuurgebiedje is een belangrijke schakel tussen de Krimpenerwaard en de Zuidplaspolder, wat zorgt voor een aantrekkelijker leefgebied voor dieren zoals de otter. Als het weer meezit zijn de werkzaamheden eind november klaar.

Wisseling van de wacht

Gedeputeerde Berend Potjer is per september gestopt als provinciebestuurder van Zuid-Holland. We danken hem hartelijk voor zijn inzet voor het programma. Arno Bonte heeft van hem het stokje overgenomen als lid van het college van Gedeputeerde Staten, het dagelijks bestuur van de provincie. Bonte heeft ruim 20 jaar bestuurlijke en politieke ervaring. Onder meer als raadslid en wethouder namens GroenLinks in Rotterdam en later als wethouder in Helmond.

"In mijn hele politiek-bestuurlijke loopbaan, maar ook als inwoner van Zuid-Holland, word ik gedreven door een passie voor natuur en een missie voor schone lucht. Vanuit die overtuiging zet ik me als gedeputeerde in voor een groener en gezonder Zuid-Holland."

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard

Aanmelden en afmelden voor de nieuwsbrief, stel uw vraag of maak een afspraak voor een gesprek via:
info@veenweidenkrimpenerwaard.nl

Meer informatie:
www.veenweidenkrimpenerwaard.nl

Samenstelling en redactie:
Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard

Vormgeving:
StudioGrafimedia,
provincie Zuid-Holland

Beeldmateriaal:
Provincie Zuid-Holland, Stephan Tellier,
Zuid-Hollands Landschap

KIJK vanaf het water

Op 3 november was het officiële startsein voor de dijkversterking Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard (KIJK). Meer dan 100 collega's en partners stapten in Ouderkerk aan den IJssel aan boord voor een bijzondere vaartocht langs de IJsseldijk. Met duurzame confetti werd het 'Vaar mee'-bord onthuld: het begin van de eerste officiële KIJK-vaartocht! Zo'n 300 bewoners, ondernemers en andere betrokkenen kregen twee dagen later vanaf het water een uniek kijkje op de werkzaamheden. De reacties waren enthousiast: "Indrukwekkend om dit vanaf het water te zien!" Houd de KIJK-app in de gaten voor meer vaartochten. Zie de website hhs.nl/kijk.

